

WELKOM?

MIGRATIE DOOR DE EEUWEN HEEN

ERFGOED LEIDEN EN OMSTREKEN

Handwritten text in Dutch, likely a letter or document, mentioning 'Sonder mit besoon' and 'Sonder de Sidelichs'.

Handwritten notes on a small piece of paper, including the name 'Fanten'.

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
593039
IDENTITEITSKAART
voor: *Klussmann*
nam: *Ratti*
op den *17 April* 19*21*
heeft aangemeld bij het Hoofd van Politie der gemeente: *Noordwijk*
Het Hoofd van Politie voornoemd,
Handtekening
Handtekening den houder; in tegenwoordigheid van het Hoofd Politie, of van den door

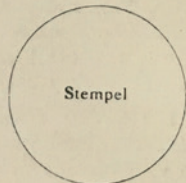

Ook kan een vreemdeling, die gevaarlijk wordt geacht voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid, of die zich niet gedraagt naar de bepalingen, vastgesteld bij of krachtens het Vreemdelingenreglement, eene bepaalde verblijfplaats (gemeente, kamp, vluchtoord of quarantaine station) worden aangewezen.

Gezien voor vertrek uit Nederland door het hoofd van politie der gemeente: .....

Datum .....

Handtekening.

Identiteitskaart aan de grens ingenomen, en onverwijld opgezonden aan den Inspecteur der Kon. Marechaussee te 's-Gravenhage, Afd. Vreemdelingendienst, Van Imhoffplein N°. 12, door

Naam: .....

Qualiteit: ..... Handtekening.

Plaats: .....

Datum: .....

KONINKRIJK

Nr. 593039

IDENTITEITSKAART

Naam: ^{voor:} Klusmann

Voornamen: Rotte

die op den 17 April 1921

zich heeft aangemeld bij het Hoofd van Politie der gemeente: Noordwijk

Het Hoofd van Politie voornoemd,
Handtekening

Handtekening van den houder; in tegenwoordigheid van het Hoofd van Politie, of van den door dezen aangewezen ambtenaar gesteld:

L. Klusmann

Folio 2

INLICHTINGEN BETREFFENDE DEN HOUDER:

Plaats van geboorte: Diepholt

Land van geboorte: Duitschland

Datum van geboorte: 4-10-1900

Nationaliteit: Duitsch

Vroegere militaire verhouding tot eene buitenlandsche mogendheid: /

Tegenwoordige militaire verhouding tot eene buitenlandsche mogendheid: /

Vroeger middel van bestaan: /

Tegenwoordig middel van bestaan: Hammermeijer

Vroegere woon- of verblijfplaats in het buitenland: Diepholt

Tegenwoordige woon- of verblijfplaats: Noordwijk

Straat en huisnummer: Huis ter Boven

Aanteekening betreffende verdere aanmeldingen of voorgeleidingen ingevolge 2^e alinea art. 7 van het Vreemdelingenreglement.

Alle vreemdelingen zijn verplicht, zich te allen tijde in persoon aan te melden bij het hoofd van politie ter plaatse, waar zij hunne woon- of verblijfplaats hebben of vertoeven op vordering van alle bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, alle ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie, de marechaussee, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen en de personen, beëdigd krachtens artikel 50 der Wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad N°. 128).

De vreemdeling, wien een identiteitskaart is uitgereikt, is verplicht deze steeds bij zich te dragen en op eerste aanvraag te vertoonen aan de ambtenaren, hierboven genoemd, zoodra aan dengene, die hem huisvesting verleent. Van verlies of vermissing van die identiteitskaart geeft de vreemdeling zoo spoedig mogelijk in persoon kennis aan het hoofd van politie, ter plaatse, waar hij vertoeft, tot het bekomen van een nieuwe identiteitskaart.

Het is den vreemdeling, wien een identiteitskaart is uitgereikt, verboden zich van die kaart te ontdoen of die te vernielen of geheel of gedeeltelijk onbruikbaar te maken. Het is verboden zich met behulp van eene aan een ander uitgereikte identiteitskaart voor een ander uit te geven.

Bij voorgenomen vertrek uit Nederland is de vreemdeling verplicht de identiteitskaart in persoon ter afstempeling aan te bieden aan het hoofd van politie ter plaatse van laatste nachtverblijf of een door dat hoofd van politie aangewezen ambtenaar en aan de grenzen af te geven.

Overtreding kan worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

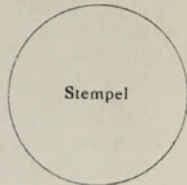

Ook kan een vreemdeling, die gevaarlijk wordt geacht voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid, of die zich niet gedraagt naar de bepalingen, vastgesteld bij of krachtens het Vreemdelingenreglement, eene bepaalde verblijfplaats (gemeente, kamp, vluchtoord of quarantaine station) worden aangewezen.

Gezien voor vertrek uit Nederland door het hoofd van politie der gemeente: .....

Datum .....

Handteekening.

Identiteitskaart aan de grens ingenomen, en onverwijld opgezonden aan den Inspecteur der Kon. Marechaussee te 's-Gravenhage, Afd. Vreemdelingendienst, Van Imhoffplein N°. 12, door

Naam: .....

Qualiteit: ..... Handteekening.

Plaats: .....

Datum: .....

KONINKRIJK

N° 593037

IDENTITEITSKAART

voor: Naam: *Mussmann*

Voornamen: *Sophie*

die op den *17 Mei* 19 *21*

zich heeft aangemeld bij ~~is geteld voor~~ het Hoofd van Politie der gemeente:

Noordwijk

Het Hoofd van Politie voornoemd, Handteekening

Handteekening van den houder; in tegenwoordigheid van het Hoofd van Politie, of van den door dezen aangewezen ambtenaar gesteld:

Sophie Klusmann

Folio

INLICHTINGEN BETREFFENDE DEN HOUDER:

Plaats van geboorte: *Diepholt*

Land van geboorte: *Duitschland*

Datum van geboorte: *9/10 - 1900*

Nationaliteit: *Duitsch*

Vroegere militaire verhouding tot eene buitenlandsche mogendheid: ~~.....~~

Tegenwoordige militaire verhouding tot eene buitenlandsche mogendheid: ~~.....~~

Vroeger middel van bestaan: ~~.....~~

Tegenwoordig middel van bestaan: *Kamermeisje*

Vroegere woon- of verblijfplaats in het buitenland: *Diepholt*

Tegenwoordige woon- of verblijfplaats: *Noordwijk*

Straat en huisnummer: *Huis ter Buis*

Aanteekening betreffende verdere aanmeldingen of voorgeleidingen ingevolge 2° alinea art. 7 van het Vreemdelingenreglement.

Alle vreemdelingen zijn verplicht, zich te allen tijde in persoon aan te melden bij het hoofd van politie ter plaatse, waar zij hunne woon- of verblijfplaats hebben of vertoeven op vordering van alle bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, alle ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie, de marechaussee, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen en de personen, beëdigd krachtens artikel 50 der Wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad N°. 128).

De vreemdeling, wien een identiteitskaart is uitgereikt, is verplicht deze steeds bij zich te dragen en op eerste aanvraag te vertoonen aan de ambtenaren, hierboven genoemd, zoomede aan dengene, die hem huisvesting verleent. Van verlies of vermissing van die identiteitskaart geeft de vreemdeling zoo spoedig mogelijk in persoon kennis aan het hoofd van politie, ter plaatse, waar hij vertoeft, tot het bekomen van een nieuwe identiteitskaart.

Het is den vreemdeling, wien een identiteitskaart is uitgereikt, verboden zich van die kaart te ontdoen of die te vernielen of geheel of gedeeltelijk onbruikbaar te maken. Het is verboden zich met behulp van eene aan een ander uitgereikte identiteitskaart voor een ander uit te geven.

Bij voorgenomen vertrek uit Nederland is de vreemdeling verplicht de identiteitskaart in persoon ter afstempeling aan te bieden aan het hoofd van politie ter plaatse van laatste nachtverblijf of een door dat hoofd van politie aangewezen ambtenaar en aan de grenzen af te geven.

Overtreding kan worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

OVER DE BRON

Vreemdelingenkaarten Noordwijk

Dit zijn kaarten uit het politiearchief van Noordwijk. Van 1919 tot 1922 was het verplicht voor elke buitenlander, die ook maar één nachtje in Nederland wilde verblijven, om zich te melden bij het politiebureau. Je kreeg dan een identiteitskaart. Als je weer weg ging, moest je de kaart weer inleveren.

Deze regel was ingevoerd omdat er een tekort aan voedsel, woningen en werk was in Nederland. Op deze manier kon de overheid controleren hoeveel buitenlanders er waren. Later ging het vooral om het beschermen van de arbeidsmarkt.

Van elke gemeente zijn dozen vol met deze kaarten bewaard gebleven.

OVER DE MIGRANTEN

Duitsland was na het verliezen van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) erg arm. Er was weinig werk en het werk dat er was, betaalde slecht. Veel Duitse jongens en mannen waren door de oorlog om het leven gekomen of gewond geraakt en hun gezinnen hadden nu geen of een laag inkomen.

Nederland was neutraal in de oorlog en deed niet mee, het ging in Nederland economisch best goed. Er was door de oorlog veel industrie en handel nodig en fabrieken groeiden snel. Er waren dus veel fabrieksarbeiders nodig. Werken in de fabriek werd al snel populair. Het werk betaalde goed, er waren duidelijke regels over werktijden en er was meer vrijheid dan bij andere beroepen.

Dienstbode zijn was een zo'n beroep dat steeds minder Nederlandse meiden en vrouwen wilde uitoefenen. Er kwam een tekort en men ging op zoek naar vervanging. De Duitse dienstbodes waren in trek. Ze werden gezien als degelijk, hardwerkend, klaagden weinig en vroegen niet zulke hoge lonen als de Nederlandse dienstbodes. Er werden advertenties geplaatst in Nederlandse en Duitse kranten voor Mädchen en Kochin (Duits voor "meiden" en "kokkin").

Over deze migranten gaat dit archiefstuk.

Meer weten?

<https://vijfeeuwenmigratie.nl/term/Dienstbodes%20uit%20Duitsland#623-inhetkort>

https://www.ntr.nl/Een-bezeten-wereld/357/detail/Vreemdelingen/VP-WON_1303994

